

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest, IV. hímző-utca 1. sz.
...
Kiadó-hivatal:
Budapest, IV. hímző-utca 1. sz.
...
horv az előfórtási pénzök küldendők.

A székelek.

Az ázsiai óriás hangyabolyban, a népfajok vallások, kormányformák, nyelvek és szokások vásári tarkaságának sokadalmában, hányzor kerestük a vért, mely a vezérek ereiből csurogva megalapítja az őszereződést, az alkotmányt és hazát? Kerestük államalkotó foglalkozásunk próbaéveit óta minden nagyobb veresztés után. Kerestük, de hasztalanul.

Az éjszaki fagy, a keleti közöny, a nyugati mozgékonyság, a déli rajongás együtt nyaldosták a földet, melyet szerztünk vérell, fentartottunk áldozatokkal. A mi kalandor hódítási viszketeg Ázsia vándorló tatarait legelő és szakmány után kergette; a mi terjeszkedési vágy nyers rokonysággal tért foglalni törekedett; a mi ki nem forrt agyokban durva lázzá fajult, vagy állati ösztöntek csörtetett; az mind ostromot intézett a magyar nemzet ellen. A kereszténység újítáremőt elveivel, nem mint isteni kijelentést jött megnyerni sziveinket, hanem az udvari eselszövök a német zsoldosok kardvasának olvasójával nyitottak irthálóburuként utat Kopány vajda magyar vért seregein keresztül. A német udvar vassal és tüzzel keresztelt már akkor. Nem a kereszténységért, hanem a királyi elvért, egy ledér aszonszentért, meg a hódítási célért, mely Péterben ez undok koronás állapotban nyerte első civilizatorius képviselőjét.

Fogytunk és pusztultunk.
Jött Ázsia horváival. S míg a krónikák siralmas esodálközossal írják, miként borították homályba a sáskafellegek a napot; a tatárpusztítás történetét elkönnyező lantosok szerint a földet oly sürün ársztják el a „kutyaféjú” emberszörnyek, hogy a letapodott talajon lábuk nyomán nem nőtt ki többé a fü.
Fogytunk és pusztultunk.
Jötték a trónkövetelők és trónfogalók által támasztott harcok. Magyar magyar ellen agyarkodott. Nagy Lajos után asszonysemélyek borították lábha az országot, szerencsétlenségbe a nemzetet. Mátyás után sybarita vázak tették fejökre a koronát, midőn a kalap is nehéz volt szégyeneknek.

Megint csak fogytunk és pusztultunk.
Jött a gyászvertől pirosló Mohács, s Mohács után háromszáz évsorával egy átkerthes kor, ritka nagy férfakkal, tömörökékel hízolgóval, udvaronczezal és árulóval. A választott király nyevében hanytákk kardra zsoldosok a magyart; a nagylelkűségért bitót állítottak, pénzén lánczokat kovácsoltak.

Ez volt még csak a megtizedelő fogyasztás, s ez a jeruzsálemi pusztulás.
Isten esodája, hogy még élünk. Mert hogy élünk, nem saját emberségünk érdeme. A mi emberség jut is fajunk érdemül, ne az anyahazában keresstük azt, hanem ott a bérés kis országban, a hol ősvéreink tartották fenn a magyar név dicsőségét és erejét. Világverő Attila seregéhez méltó tartalékok hagyott nekünk ama katonailag fontos, természetleg bü-

bajos hegygerincek hátával fedett várbán, a hol Erdély fejedelmei fészkeltek be magukat. Innen tartották fenn a magyar nevet az elkopástól; innen védtek meg a magyar nemzetet a meghódítástól.
Es melyik faj alapítá és tartá fenn e Boeckayakat, Bethleneket és Rákóczyakat nevelő erősséget? A székelek. Igen! azok a „lófő” székelek.

Hálások is vagyunk irántuk. Melhetnek koldulni.
Esz, szív, férfiaság, szorgalom tekintetben megbecsülhetetlen nép a székelek. Épen azért csak engedjük kopogni a férges oláh küszöbét. Csak engedjük a hősök unokáit bordélylázi árúzekknek gyantán bejánni a kerek földet továbbra is. Hogyne engednők, a mikor Andrassy el van foglalva kezét esokolai a muszka cárnak; Tisza Kálmán ő excellentiája főispánival conferál az ellenék gyöngítésére alkalmas fogások iránt; Trefort ő excellentiája pedig gazdálkodik a roppant állambirtokokon Kégl György bérlővel.

Senki nem akar törödni a székelek sorsával. Pedig történelmi emlékoszlopot állíthatna magának bármelyik kormányemberünk, ha azt az ész, azt a munkakedvet beolvastatná hazafias szívverésével, oda, a hol a restésg együtt czimboráz az ellenséggel. De hát nekünk vannak kormányférfiaink, nincsenek államférfiaink; van óriás államvagyonunk, nincsenek jóvedelmünk. Kortes czéla, egy ingatag hatalom semmittevének fenntartására kildobnak százezerket, kidobnak, ha kell milliókat. Földdel jutalmazták egyetlen kerület megnyerését, bérbéradjat botrónys alacsonyban a nemzet tulajdonát; ótszáz nagy jelentőségű minisztertanácsban vesztegetik el a nemzet becsületét és vagyonát. Ennyi és ily nemes foglalkozás között hogyan is juthatna egy tekintet a székelek sorsára. Hadd kioldják a sziklák megteremkenyítésével; hadd küldje szét feleslegét benepesíteni az idegen nagy világot. Itt nincs számukra hely. Sok nagyon sok a gazember, a ki tizerokért képes fogyasztani.

„Nemzeti missió volna értékesíteni az erőt.” mondják az oly rajongók, mint mi itt ez elszigetelt lapon! No! ha az, majd küldenek tudósokat Ázsiaha földfedezni Ádám lábányomát, a ki meglehet, maga is magyar volt. Tesznek többet is. Hagyják működni országos nagy dologban a társadalmat; azaz az egyetlet, melynek hivatala parányi eszközökkel megmozgatni helyökben a hegyeket.
Valóban nagyszerű! Csak Mózes varázsvesszege hiányzik, hogy a mai nap tartandó gyűlésen meg ne kopogtassák a földet: adjon helyet a szaporra székeleknek, mert itt a százezer holdnyi állambirtok tömegekből, a milliókban dobált összegkekből nem jut nekik ceupán egy koldusbotra való. De azért ám isteni e politika, hiszen istenekké magasztalt varangymbereket csinálják.

Tisztelet-becsület uraim önknek ott, a kik vállalkoztak, hogy tesznek, a meny nyit telhekos. Ez is szép, ez is olismerés-

méltó. De midőn a jóakarát melegével tanácskoznak, meg kirándulgnak a népyért, ne feledjék, hogy a mivélődés és gazdaság forrása milliók értékéig, majd tolvajkulos, majd kidobálás gyantán lever. Oda issenek, a hova kell!

A belgrádi szerbiánus kormány, a bukaresti oláh nagyhatalom bir annyit elszakítani még kifelé, ide felénk, a nagyszajú és nagytorku hazafiság felé is, a mennyivel dolgozhat szerb és oláh propandavarára. Mi nekünk nincs pénzünk semmire, csak arra, ha kell, proselytákat nevelni az osztrák politikának, s ha kell granicsár izgatásokra Molinárnyak. Ah! erre akad pénz, jószág, hatalom és bölcsesség. Másra nincs. Mást elvégezni tiz nagyságos urra bízzák, a kik néhány jóakarót csipve, tanácskoznak és tanácskoznak, a szegény székelek pedig csak vándorol, vész, földönfutóvá lesz tovább is. Bezeg nem lesz Kégl György nagyságos képviselő ur; őt fentartani, neki földet osztani „kifizeti magát”.

Hanem azért kevesen vagyunk. Jajgatnak minden bölcs beszédben; jajgatnak, s minden kormányparti fajankó előll: „Azok a nemzetiségek”.

Hitivány képmutatók! „Azok a nemzetiségek” kellene nektek lélekvasári tárgyul, ijestülőt és országvesztő politikátok mentsegeül.
Keserű szavak. Régóta háborgatják becsületes hazafiak álmát. A székelek közmivélődési és gazdasági egyetlet által Erdélyben mai nap megnyitott gyűlés leg-alább alkalmu szolgál, hogy e tárgyra vonjuk az ország figyelmét. Méltó, hogy gondolkodjék rajta Szent-István ünnepe alkalmából azon nemzet, a mely „nagy és bölcs” politikát íz, a mikor a közégő ezredéves ünnepe világgá engedi menni a méhfajt és palotákban eteti a jött-ment heréket. Verhovay Gyula.

Lindenau, augusztus 15.

(Saját levelezőnkől.)
A mit soha a legvéresebb szocialista sem hitt volna, az most megtörtént, a rendes sorkatonaság tisztikara és a német tartalékosok és honvédek közt megesett a pártzakadás s ez e napokban mutatkozott. Ezen pelátt nem sokára mindennit fogják követni, mert tudvalevőleg csak a kezdeményezés a nehéz. Az eset a következő: Gerában, mely elég nagy őrzettel bíró város, egy bizonyos társaságban, melynek tagjai a polgári osztályból többnyire szász partikularisták és a szocialdemokratához is inkább hajlóknak, mint a porosz centralizációhoz, e napokban egy katonatiszt és egy kereskedő összerendeztek, ebből kihivázt, melyben ugyan a kereskedő nem igen dicsegetesen s nem epen hősiég viselte magát, ugyan ezen társaságból ki is töröltetett, de ezen elégtételt a katonatiszt keveselt s katonai előjáróitól egy paracetot eszközölt ki, melynél fogva a tisztnek ezen társaságtól való kiválás hagyott meg. A sorkatonaság ezen paracetot, mely úgy is inyére volt, rögtön teljesítette, de nem úgy a tartalékosok és honvédek, sőt az egyéves önkénytesek sem, mert a polgáriak családbelijük s ezekől egyikenk sincs kedve elválni. A napi paracet a tartalékos tisztekre is kiterjesztetet, ezek egy hangon jelentették ki, hogy ok ugyan a társaságtól ki nem válnak, hogy nincs arra ok, és végre, hogy semmi katonai törvény nem létezik, mely a tiszték egyéni szabadságát ennyire korlátozná. A paracetonság nem tudván a tartalékos tisztelkek bol-

dogolni, az egyéves önkénytesekre akart kényszerítöleg hatni, választást engedvén nekik, vagy kilépni a társaságból 24 óra alatt, vagy katonatiszti igényeikről (aspiransságra, mint ezt nevezik) jövőre lemondani. Az ottani egy éves önkénytesek száma Gerában sokkal nagyobb, mint bárhol Szászországban s még Lipésében és Dresdában is, ok azon nal választották és választották, hogy készek lemondani katonatiszti várakozandóságukról. Most tehát a tartalékosok és honvédek tisztiek az egyéves önkénytesekkel együtt meverven ellenében állanak a sorkatonaság tisztjeivel. A dolognak azonban még itt nincs vége, mert Gerában a két párt tisztjei közt több kihívás történt, itt azonban a tartalékosok lett a győzelem. Az izgalom ott igen nagy, a katonai paracetonság nem tudja most mit teyen. Elmozdítaná-e az ellenszegülőket, kik azonban jogos térer állanak, vagy ott hagyja. Igen valószínű, hogy az utóbbi fog megtörténni, mert különben attól tarthatni, hogy az eként elmozdítottak máshová is elvinnék elveiket, de különben is a tartalékosok és honvédek béke idejében csak a rendes fegyvergyakorlatok alkalmával szabad állomástól elmozdítani. Így tehát a katonai paracetonság egy oly kelezésbe mászott, melyből alig fog kivergődhetni; már irtak is az itteni hadügyérseknek, sőt mint beszélük Berlinből is kérték utasítást, azonban e helyett kaptak onnét oly orrot, hogy a mi búzt okoztak, ugyan folszoghajták veie. A sorkatonaság tisztjei állása pedig Gerában napról-napra kényesebb lesz, senki sem akar velök szólni, kerülük őket, kitérnek nekik, magánháznál eltagadják magukat előlük, fogadóiban a polgári vendégek, ha tiszt lép be, hamar fizetnek odábbállanak. Az itteni Tageblatt a dologot ugyan nem ily élénk színekben festi s igyekszik azt szépen, de a lényegét még sem meri tagadni, én pedig több ismerősömtől, kik Gerába el-eljárnak, a dologt igen körülményesen tudom. Ezen úgynek hire az újságok után hamar elterjed, s már a magdeburgi és köingsbergi katonaság, nemkülönben egy Posenben állomásozó lovas ezred legényeisé is a kereszmban hangosan éltei a gerai tartalékosok s honvédek tisztiek és a derék egyéves önkényteseket. Hogy ez aután szöveget üthet Vilmos császár és a berlini udvar emberei fejében, midőn más két oldalról érzik magukat megtámadtatva, vagy legalább megtámadásnak kitéve, azt ugyan elképzelhetni. Hát még a bajor újságok, melyek ugyan szidják a luteránus türelmetlenséget. Annyi szent igaz, hogy ha Németország most háboruba elegendik, dolga esehetből álland mint 1870-ben.

Itt mind a két tőzsdén — a kalmárokén és könyvkereskedőkén — mult hétfőn azon hir röpdéselt, hogy Vilmos császár Ferencz József királlyal történt találkozás Ischlen nem csupán barátságos udvari volt, hanem arra irányult, hogy Ausztria, mit sem gondolva négyvületekkel, az aramtalt, magyar, lengyel és német-osztrák alattalót közt, avaközött Oroszország javára a keleti háboruba és foglalja el Boszniát, Hercegovinát, Szerbiát és Montenegrót előlegesén, ha pedig erre a magyarok vagy lengyelek érzélségi politikájuktól indítatva valami megfontolatlan lépést tennének, mi lehetőleg forradalomra, vagy legalább is helyi zendülésekre vezetne, akkor Németország kész 300.000 emberről nyeret indítani az osztrák monarchia fenntartására, ebből fődévén nyugati határait. A messésen sebes mozgósításra nagyon számítanak itt, csak vigyázzanak, hogy belé ne törjön fejszékük. Így tehát csakugyan lesz európai háboru. Angolhonról mr. Hannton azt mondá nekem tegnap, hogy ott, mihelyt a parlament eloszlatják, mi e napokban történend meg, az odaváló kormány oly döntőleg fog a keleti kérdésben és Muszkaország ellen berecescenteni, hogy mindnyájuknak ellá szemük, szájuk, s hogy továbbá Angolhon meg III. Napoleon idejében sem volt oly súlyéves egyértésben Frankonhon, mint jelenleg. Franciaország külügyi politikája már ki van előre czirkalmazva.

A mi a muszka agitatót Zeplénmegyében illeti, melyről az „Egyetértés” hétfői száma szól, ez nem első eset, hogy imperiókkal dolgozik ott Muszkaország. 1831-ben az epemirigy porlázadás-

ban is így történt, én akkor ott voltam s tanuként szóltak arról. Zeplénmegyében, jelesül Varanón, Terebesen, Gál-Szécsen, Meryiken, Lamuton nem kevesebb mint 69 embert végeztek ki statárium után. Csodálom, hogy e tények mi senkinek sem jutnak eszébe. Erről egy regény is létezik német nyelven e cim alatt „die Kinder des Morgenslandes” (a kelet gyermekei) Lipésében megjelent Mathesán. Ott a lázadás okai s a zepléni por iszonyatosságok igen részletesen vannak előadva. K. D.

A háboru.

A mostani háboru kitérőse óta a hazetéri eseményekre vonatkozó tudósítások mellett nem kis mértékben válték igénybe a közönség figyelmét a „Pol. Cor.” azon hangyahu levelei is, melyek bámulatos kitartással s következetességgel hirdették Szerbia és Görögország hadi készülődéseit s azon forradalmi hangulatot, mely a porta görög tartományában és Krétában uralkodik. E tudósítások nem voltak híjával az állapot komolyságát bizonyító részleteknek; izgató proklamációk szöszteritni szövege, az erőkben s hegyek közt táborított lázadók hadereje, Szerbia és Görögország mozgósítási viszonyai, harczképességének leírása, a törzskarok szervezése, hadesapatok indulása a határokh képeztek ama levelek kizárólagos tartalmát. — E levelek Törökország helyzetét a legkétségbeesettebbnek tüntették föl, s minthogy tartalmuk valószínűleg csak kevesen kelteltek, általában lehangoló hatást okoztak mindennit.

A fenyegető események hírrelése óta s a sötét jósolatok hangzatása közben és óta már megmehetős hosszú idő mult el; de ez oldalról semmi nevezetes nem történt. Szerbia és Görögország a fegyverkezés — Kréta, Thessalia és Epirus pedig az izgatottság stádiumból maig sem birtak az aktivitás terére lépni, s a „Pol. Cor.” levelezői kénytelenek alábbhagyni ualmassá lett egy hangu nótáikkal.

Ha kutatjuk, mennyi valóság rejlik ama fenyegető tudósításokban, csak Szerbiára nézve juthatunk némi eredményhez az angol kékkönyv legutóbb előterjesztett okmányai alapján. Mint Lord Loftus, a pétérvári angol nagykövet, f. é. május 31-iki leveleiben Lord Derbynek írja, Szerbiát illetőleg Gorcsakoff herczeg kijelentette, hogy Milán fejedelem és a szerb kormány kifejezték készségüket, hogy a jelen körülmények közt a czár akaratát szent fognak cselekedni, s hogy igen határozott kifejezésekben tudtukra adatot, hogy a czár azt akarja, miszerint Szerbia teljességgel passiv maradjon.

E szerint tehát Szerbia föltétlenül a czár rendelkezésére áll, ki azonban egyelőre nem vette igénybe szolgálát. Már most, hogy mily arányban van szerbiának kézsége az ő képességével, kitünik White belgrádi angol főkonzul május 15-iki sürgönyének következő sorairól:

„My Lord! A szerb lakosság hangulata, valamint a kincstár kimerült állapota, teljesen valószínűtlenné teszi, hogy Szerbia saját ösztönéből újra akarná kezdeni a portával az ellenségeskedéseket. De, szerencsétlenségbe, daczára a béke javára szóló ezen feltevéseknek, itt általan azt várják, hogy a fejedelemséget nem sokára Oroszország be fogja vonzolni a háboruba. Lehetetlen valami más módra megmagyarázni a készülődéseket, melyek nyugodtan és alig észrevehetőleg folytattnak. Az ujonczokat begyakorolják miliciákká, újra összeírják s a különféle táborokartok szervezik.”

Mindezen rendszámlákat egyszerűen jelentélteleneknek lehet mondani, de jelei ezek annak,

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRCSÁJA.

REGÉNY. —
Irtá: DEGRÉ ALAJOS.

MÁSODIK KÖTET. —
(57-ik folytatás.)

Látam kétféle esodálót fejedt. Állításon igazságáról meggyőződhetek kicsinyben, s hidd el nekem, ugy meg az nagyban is. A nép beismert öuzetlen törekvéseimet. Elkövetek mindent, lehetlene nem közelethettem magamant.
— Ez én az önfeloldozásig támogatni foglak. Turky azonnal megtezte a nép szívéhez és eszéhez a meggyőződés hangján szóni, örömmel hallgatták, ígeretet tettek, s Szombathy kiáltása kétségbevonhatlanok.
Azonnal irt Vizaknyak, hogy Béla megválasztása kétségkívüli, a hangulat az egész kerületben a lelkesültség fokozott. En, ugymond, nyugodtan várom be a döntő pillanatot, s a sikerrel — a tapasztalat után — becsületemmel melek jóllánni.
Mannyire nem ismerté az ingatag közvéleményt, s a mélyező szereket.
Most helyén volna az árnyokat, eselszövényeket, az emberi méltóságot lealacsonyító min-

den furlangokat, mik a választásoknál oly sürün előfordulnak leleplezni, de a mennyire undorodom a tényektől, ep oly megvetéssel fordulok el a rosszlelkü intézkedéstől, valamint azon nyomoru szölgalekeltől, kik a viszonyokat hasznukra kizsákmányolándók, készek a családi tüzhelyeket lábha borítani, szepölten jellemeket sárral dobálni, a becsületet orozva megtámadni, s bandita szerepetek abban a mértékben alkalmazni, mint éret fizettevék; megteszi ma ennek, holnap annak, aki jobban fizeti, s mint a hollószeg a hullát, ugy ezek a jómadarak a pénzes szözeget környezik s bárki legyen a jelölt, tartozék akármely párthoz, s legyen elve vagy sem, mihamt eszényét esirtet, ezek első hívei, akik vállalkoznak a lélekvasárlásra, magától értetődik, hogy jó nyeremény mellett.

Természetesen itt a hollószeg Ujkeresztúti bárót s Romhányi repedste körül, szegény Pállagó grófot is áldozatul tűzte ki. A két első okosan számító igaz, hogy eszényt nyitott, de bukás esetére fedezte magát, csak Pállagó rohant bele könnyelműen utógondolat nélkül.
No jöjjenek meg, nem fogom itt azon verlézőt oszmányságokat elsorolni, amiket alkalmazásba hoztak.
Csak két tényt akarok fölemlíteni mint jellemzőt, miként lehet a törvényt kijátszani, a hogy akadtak olyanok is, kik a vesztésgéti törvényt nagy hangon megszavazták, s aztán megásmították a népet, miként kell azt nem tisztelni, hozzáférdelenül megsérteni, sőt kigányolni. Ki tanítá hák meg a népet arra, hogy a törvény szent, ha annak alkotói és végrehajtói kibúvártok keresnek? kítöl várjuk, hogy a nemzet többségének akaratát előtt meghajoljon, ha azok, kik a többség kiegyesítték, emelt fövel döntik rómba azt, aminek fölépítéséhez annak idején magok is hozzájárultak.
Ily lelkiismeretlenség nem jó példa a népek, ily visszaélés nem fogja emelni azt a hódolatot, melylyel kivétel nélkül a törvénynek tartozunk.
Azért él még nálunk annyi ügyvéd, mert minden emberre kell egy ki segítse a törvényt félremagyarázni, s másik, ki bebizonyítsa, hogy a törvény ártógi érdemes hazafák.

Míg a felsőbb osztály százezer tolvajait s hamisított a törvény szigora elől kikisikani engedjék, sőt segítjük, hiába alkalmaztuk azt az alsóbb osztály kisebb büntésekre, ez öket sem javitni, sem retentenni nem fogja, mik csak nem látják, hogy nincs különbség a törvényelőtt. És nincs is, egyelőben oltalmaz és sujt fenn és lent, miért a kivétel az alkalmazásban?
Ezt csak eszmélenczelatnál fogva hoztam fel, mert tényen alapszik, s kicsinyben hasonlít hozzá a választások előfordult eset, midőn valami felbőll állás egyéniség törvénytelenséget követvén el, a kildötőt vizsgálát a nyilván látó tény el nem simitatható, addig esírte, cavarta, míg az igaz büntést kieszsuzathatta, és az együgyű kisbíróra sötítte ki a véteket, s hogy az igazságnak elég tétekké illően bühndünie is kellett.
A hollószeg vezére Vihary a százegek fölszerellessé pártfogói által ellátva, csapatainak kiosztotta utasításait, hogy egyseztre lépje el a kerületet, magának a döntő helyet Tarr és Ver küzséget tartván fel.
Es az erők, sirsái megindultak.
Vihary azon kezdte, hogy neki bizony semmi köze a választáshoz, hanem megretté Tarron egy rongyos vitézt, meg egy párlog szöjt száz forintot, s most a helység jósmberait összehívta egy kis álomszóra.
Ebben ugyan semmi rossz sincs.
Nem is talált senki. Eljöttek szépen, itak tisztességesen, s ellették Szombathy Bélát, a mint illik.
Vihary is éllette torkaszakadtából.
Mikor elmondták, hogy ok az ő emberei egyezlék, helybenhagyta, mert derék, becsületes ember. Erre aztán meg lelkesebben itak.
De csak kár is ám, — kezdte nagy óvatosan Vihary, — hogy az a Szombathy nem gróf. Hanem azért éljen!
— Bizony éljen! és miért volna bár, hogy nem gróf?
— Hm, az ő eszével és jóakarásával mennyit segíthetne a népen.
— Így tán nem teszi?
— Amennyit tehet, de biz az nem sokat lendít.

— Hogy hogy?
— Hát lássák atyafiak, ha valami bajunk vagy keresztünk van, akárminő okos és becsületes ügyvédnek legyen is, iparkodunk egy nagyur kegyét s pártfogását kinyerni, mert csak így érthetünk czélt. Hiába, a nagyurunk egy szava többet ér, mint az okos ügyvédnek egész csomag irománya, pedig hát Szombathy is csak olyan ügyvéd-féle. De becsületes, okos ember, eljen Szombathy!
Már egybenben viszhangozt az éljen.
— Megérdemli bizalmunkat.
— Meg.
— Hát még gróf volna, a ki előtt a legmagasabb személynéki is kitérjék az ajtót, akkor és ott szóhat a hol neki tetszik, meghallgatja mindenki, s örendre készek szolgálatára. Hány-szor van a községnek és egyeseknek ügyök, bajok.
— Bizony van nekünk elég.
— Hányzor fáradnak hiába fel, s kihallgatatlanul térnek haza!
— Biz igaz.
— Milyen jó volna ilyenkor egy Szombathy gróf, a ki abban az órában mikor akarják, oda vezethetné a hova kell, s maga helyen egy nyomtatékos szót ejtene.
— Csakugyan kár, hogy nem gróf.
— De azért Szombathy is megtesz mindent, szó sines róla. Eljen Szombathy!
Már alig lehetett néhány éljent hallani, sőt itt-ott el is morogtatt:
— Mit ér, ha nem tehet semmit?
— A jóakarát nem elég.
— De atyafiak! most én is e község tagja vagyok, s azt kívánom hogy köztünk egy érzelem, egy akarat legyen, azért eljen Szombathy!
Csak mozgás volt a felelet.
Mánus folyt az áldomás, Vihary még jobban felvilágosította a népet, de ug, hogy Pállagó nevét soha ki sem mondta.
A nép „éljen a gróf!” kiáltással oszlott szét.
— En a közönséggel tartok, akit önkö díjneznek, az legyen jóltemt.
Míntha a vihar sepepte volna le, ug eltűntek a Szombathy-féle szerény zászlók.

Huszonnygy óra után ott lengette a szél javában a diszes „éljen Pállagó gróf!” zászlókat. Legközelebbi látogatást ígérve Vihary titkos ügynököt hagyott hátra, hogy a szellemet ébren tartsa, s elutazott Ver községbe, ahol egyenesen a jegyző látogatására szöszelt.
Ez a jegyző valószínűleg báránybörbe öltözött farkas; jámbor, alázatos képpel, s bizalmatlan, örökké mozgágyon ravasz szemekkel.
— Megyök ur! szöszöltotta meg Vihary, ön népszerű ember.
— Amennyiben husz év óta minden viszály nélkül megéltam a községgel.
— Tisztelt és szeretik önt.
— Tán kiérdemelttem ug a község, mint egyesek iránti kétségbeeséssel.
— Helyes! im egy kinevezési okmányt hozok. Szerencséje meg van alapitva, ön Ujkeresztúti báró uradalmi számtartója.
— Uram! én soha sem kerestem, soha sem folytamtam.
— Keresés vagy folyamodás nélkül is feltalálják a haszonvéhető becsületes embert.
— Közönszöm, nagyon köszönöm, bizony ráim fér.
— De jegyzői állomásáról rögtön le kell köszönni.
— Igen? hogyan indokoljam?
— Könnyű ürügyet találni.
— Például...?
— Hát... hát...? kinek a pártján van a község?
Jó, tehát mondja: hogy évig egy sziv egy lélek volt a községgel, most fajna kölönköszadni a véleményben, hát inkább megvált tőlük, minsem ellenkező pártba szakadjon.
Igen, de én is...
— Ugyan hagyjan békét, mikor adhat önkö Szombathy ily állást!
A jegyző érteni kezdte, s néhányszor megvillámoltak szemei.
— Ön még ma bucsulokomra összehívja a községet.
(Folytatás következik.)

